

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน The Good Governance Performance of Nong Khai Municipality Based on the Community Committee's Opinion, Nong Khai Province

พระมหาธรรมรัตน์ ธรรมยาฤทธิ์¹ สมเกียรติ เกียรติเจริญ² พระครูปลัดสัญญา กนฺตจาโร³ และยุภาพร ยูภาศ⁴
Pramaha Thammarat Thammayarit,¹ Somkiet Kietjareon,² Phrakrupalad Sanya
Kenapoom³ and Yupaporn Yupas⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ **ประการแรก** เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย **ประการที่สอง** เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จำแนกตามอาชีพ การศึกษา และอายุ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยคณะกรรมการชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองหนองคาย จำนวน 41 ชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วย F-test (One-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี LSD. (Least significant difference) ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากด้านมากไปน้อย ดังนี้ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม ตามลำดับ
2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน พบว่าทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำแนกตาม การศึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่าทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

¹ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8

⁴ อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

4. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำแนกตาม อายุ พบว่า โดยรวมและรายด้าน พบว่าทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการชุมชนเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย มีดังนี้ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรให้คณะกรรมการชุมชนเข้าไปตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลได้อย่างสะดวก ควรมีกิจกรรมหรือโครงการให้คณะกรรมการชุมชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน

คำสำคัญ : การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล เทศบาลเมือง คณะกรรมการชุมชน

ABSTRACT

This research was aimed to study and compare the community committee's opinion based on the good governance performance of Nong Khai municipality, Nong Khai province. This classified by occupation, educational qualification and age. The study was conducted using community committees who have lived in the area of Nong Khai municipality of 41 communities. The instrument was a wide ranging questionnaire consisting of 30 items with reliability at 0.97. Percentage, mean, standard deviation, F-test (One way ANOVA), and pair comparisons using LSD (Least Significant Difference) were used to analyze the data.

The results were as follows:

1. The overall of the community committee's opinion towards the good governance performance was at a moderate level. According to each aspect, it was also at a moderate level. The average scores of the community committee's opinion from high to low were: morality, responsibility, cost-effectiveness, rule of law, accountability, and participation respectively.

2. The comparison of the community committee's opinion towards the good governance performance, as a whole and each aspect, classified by occupation, educational qualification and age were significantly different at .05 level.

3. The study also suggests that the administrators should realize that the participation of people in the community has been important. The job performance should be inspected by the community committee openly. And also the community committee should be provided some activities or projects to express their ideas, solve problems and develop communities together.

Keywords : Good Governance Performance, Municipality, Community Committee.

บทนำ

ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อโดยตรงและโดยอ้อมต่อวิถีการดำรงชีพของประชาชนอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2540 ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการปรับปรุงสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของรัฐ การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งการเร่งรัดให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดบริการสาธารณะไปสู่องค์กร

ปกครอง ส่วนท้องถิ่นโดยเร็ว ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารงานและการให้บริการสาธารณะของรัฐเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพและสามารถสนองตอบปัญหา และความ ต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น และการปกครองท้องถิ่น ถือได้ว่าเป็นรากฐานของประเทศที่มีการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย จึงควรให้ความสำคัญกับการปกครองท้องถิ่น โดยเน้นคุณค่าของประชาชนในการควบคุมกิจการท้องถิ่น หรือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น ทั้งนี้ เป็นที่ยอมรับว่าการจัดการปกครองท้องถิ่นเป็นวิธีที่ดีที่สุด วิธีหนึ่งในการพัฒนาสังคมของประเทศเป็นส่วนรวม ประเทศไทยได้ใช้หลักการกระจายอำนาจเป็นหลักการปกครอง ประการหนึ่งของไทย ซึ่งแสดงออกเป็นรูปธรรมในรูปของ หน่วยงานปกครองท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และ กรุงเทพมหานคร ในบรรดารูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กล่าวถึงนั้น เทศบาลเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีจำนวนมากและมีการกระจายตัวในพื้นที่ของประเทศอย่างกว้างขวาง (น้ำทิพย์ สิงห์ตาก้อง, 2545 : 1)

เทศบาลเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นในพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นชุมชนเมืองหรือมีขีดความสามารถ และแนวโน้มที่จะพัฒนาขึ้นเป็นเมืองซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และ เทศบาลนคร ทั้งนี้ แต่ละประเภทจะจัดตั้งอย่างสอดคล้องไปตามระดับความเจริญของท้องถิ่น จำนวน และความหนาแน่นของประชากร และอื่นๆ เทศบาลแต่ละประเภทมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่เหมือนกัน คือ การให้บริการสาธารณะ ตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งในด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ซึ่งเทศบาลแต่ละแห่งจะจัด การบริการดังกล่าวให้แก่ประชาชนได้มากน้อย แตกต่างกันไปตามสภาพพื้นที่ งบประมาณ และนโยบายสาธารณะของแต่ละเทศบาล แม้การให้บริการสาธารณะของเทศบาลจะมีความแตกต่างกันไป แต่สิ่งที่เป็นหลักเดียวในการจัดบริการของทุกๆ เทศบาลก็

คือ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เทศบาลนั้นๆ ให้มากที่สุด (น้ำทิพย์ สิงห์ตาก้อง, 2545 : 2)

จากรายงานประจำปีของเทศบาล พบว่า ยังมีอุปสรรคของการดำเนินงานหลายๆ ประการเป็นต้นว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐาน การปรับปรุงระบบระบายน้ำยังไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้เท่าที่ควร กล่าวคือ ฤดูฝน เมื่อฝนตกหนัก การระบายน้ำไม่สามารถระบายน้ำได้ทันเวลา ต้องใช้เวลามากกว่าที่จะระบายน้ำได้หมด ทั้งๆ ที่มีการรื้อท่อประปาตามทางเท้าอยู่เป็นประจำทุกปี แต่ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ ตลอดถึงการติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างตามเส้นทางสาธารณะ ซึ่งยังไม่ทั่วถึงทุกชุมชนตามที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ เนื่องจากว่าชุมชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคายมี 41 ชุมชน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการไฟฟ้าตามเส้นทางสาธารณะ เพื่อป้องกันเหตุร้ายในยามค่ำคืน ถือได้ว่าเป็นเรื่องที่สำคัญของเทศบาลที่จะต้องเร่งดำเนินการให้เร็วที่สุด ในด้านการเมืองและการบริหารนั้น ยังไม่ค่อยมีการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร อีกทั้งการกระจายข้อมูลข่าวสารทางราชการยังไม่กระจายทั่วถึงตามที่ควรจะเป็นขั้นตอนการให้บริการประชาชนยังล่าช้าอยู่ และยังไม่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน ซึ่งก็สอดคล้องกับแถลงการณ์จากนายกเทศมนตรีว่า แม้การดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สุขของพี่น้องประชาชนจะประสบความสำเร็จไปหลายโครงการ แต่ยังมีปัญหาความต้องการของประชาชนอีกจำนวนมากที่รอการแก้ไข ซึ่งคณะผู้บริหารสมาชิกสภาเทศบาลตระหนักเป็นอย่างดี และในบางโครงการอาจเกิดความล่าช้าบ้าง เนื่องจากต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ ซึ่งถือเป็นหน้าที่ของคณะผู้บริหารตลอดจนส่วนที่เกี่ยวข้องต้องหาทางออกเพื่อนำมาซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหา ซึ่งเป็นความต้องการของพี่น้องประชาชนนั่นเอง

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานของเทศบาลเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนอย่างแท้จริง จำเป็นอย่างยิ่งที่เทศบาลจะต้องดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลเพราะว่าธรรมาภิบาลเป็นแนวทางที่สนับสนุนการกระจายอำนาจและสร้างความเข้มแข็ง

ให้ภาคประชาสังคมและประชาชน ให้สามารถตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยรวมมือกับกลุ่มสังคมต่างๆ ในภาครัฐ ภาคธุรกิจและภาคสังคมทั้งในระดับชาติและระดับชุมชนท้องถิ่น นอกจากนี้การสร้างธรรมาภิบาลให้สัมพันธ์กับประชาธิปไตยจะเป็นการยกระดับกระบวนการความสัมพันธ์ร่วมมือกันของฝ่ายต่างๆ ในสังคมทั้งภาครัฐ ธุรกิจเอกชนและสังคมแนวความคิดนี้ เสมือนเป็นธรรมาภิบาลแห่งชาติ

จังหวัดหนองคายเป็นเมืองชายแดน และตั้งอยู่ตรงข้ามกับนครหลวงเวียงจันทน์ เมืองหลวงของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย มีจุดผ่านแดนสากล และมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาวเป็นเส้นทางคมนาคม-ขนส่งระหว่าง 2 ประเทศ จึงทำให้เมืองหนองคายเป็นศูนย์รวมที่สำคัญทั้งด้านบริการ ด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การท่องเที่ยว และด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ดังนั้นด้วยความสำคัญดังกล่าว คณะผู้บริหารเทศบาลเมืองหนองคาย จึงได้กำหนดนโยบายสำคัญที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นหลายประการ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่ให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาในทุกด้านไปพร้อมกันอย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญ คือ ประชาชนในพื้นที่ต้องได้รับประโยชน์สูงสุดจากการพัฒนาทรัพยากรเหล่านั้น เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เน้นให้ประชาชนมีความมั่นคง มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น ก่อสร้าง ปรับปรุงถนนทุกสายให้เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ก่อสร้าง ปรับปรุงระบบระบายน้ำ ส่งเสริมการมีน้ำอุปโภค-บริโภคอย่างทั่วถึง ติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างตามเส้นทางสาธารณะ ติดตั้งสัญญาณไฟจราจรอย่างเพียงพอ และปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองให้สวยงาม ฯลฯ

เพื่อเป็นการส่งเสริมการดำเนินงานของเทศบาลเมืองหนองคายให้มีความเจริญก้าวหน้าและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรศึกษาการดำเนินงานของเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยนำตัวแปร

ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการชุมชนเกี่ยวกับ อาชีพ อายุ การศึกษามาใช้ในการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อจะได้ข้อมูลสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพ อายุ และการศึกษาต่างกันต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย

สมมติฐานการวิจัย

1. การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนที่มีอาชีพ อายุ และการศึกษาต่างกัน มีความเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

1. **ตัวแปรอิสระ** หมายถึง สถานภาพของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ได้แก่

1.1 อาชีพ

- 1.1.1 เกษตรกรรม
- 1.1.2 ค้าขาย
- 1.1.3 รับจ้าง
- 1.1.4 ข้าราชการ

1.2 การศึกษา

- 1.2.1 ประถมศึกษา
- 1.2.2 มัธยมศึกษาตอนต้น
- 1.2.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย
- 1.2.4 อนุปริญญา/ปวส.
- 1.2.5 ปริญญาตรีขึ้นไป

1.3 อายุ

1.3.1 18-25 ปี

1.3.2 26-40 ปี

1.3.3 41-50 ปี

1.3.4 51 ปีขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม หมายถึง การดำเนินงานตามหลัก

ธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำนวน 6 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2546 : 1-90) ดังนี้

2.1 หลักนิติธรรม

2.2 หลักคุณธรรม

2.3 หลักความโปร่งใส

2.4 หลักการมีส่วนร่วม

2.5 หลักความรับผิดชอบต่อ

2.6 หลักความคุ้มค่า

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำนวน 648 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณตามสูตรของ ทาโรยามาเน่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 4-42) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 247 คน

แบ่งกลุ่มตัวอย่างให้กระจายไปให้ทั่วถึงทุกชุมชน ซึ่งมี 41 ชุมชน ผู้วิจัยได้กำหนดให้สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างกระจายไปทุกชุมชน

3. วิธีการสุ่มตัวอย่าง การเลือกกลุ่มตัวอย่างคัดเลือก

จากประชากรทั้งหมดให้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling โดยการจับสลากชื่อประชากรทั้งหมดให้ได้ครบตามขนาดกลุ่มตัวอย่าง (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 45)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทาง โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย เป็นแบบสอบถามรายการ จำนวน 2 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่าของ ลีเคิร์ท

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาการสร้างเครื่องมือตามลำดับดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดทำแผน และทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล วิธีสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่า

2.2 ร่างแบบสอบถามโดยอาศัยข้อมูล จากข้อ 2.1 ให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำนวน 6 ด้าน

2.3 สร้างแบบสอบถาม และนำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไขเสนอแนะปรับปรุง เพื่อความเหมาะสม และความถูกต้อง

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อ 2.3 เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา และความปรนัยของเครื่องมือ ด้านโครงสร้าง ด้านเนื้อหา และการใช้ภาษา

2.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ของผู้ทรงคุณวุฒิไปปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบพิจารณาอีกครั้ง

2.6 นำแบบสอบถาม ที่ได้รับแก้ไขจากการแนะนำของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ครั้งที่ 2 แล้วมาพิมพ์ปรับปรุงเป็นแบบสอบถามชิ้นใหม่

3. การหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ทำการทดสอบหาความเชื่อมั่น โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงหัวหน้าชุมชนรวมทั้งสิ้น 41 ชุมชน เพื่อขอความร่วมมือ และประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนที่ผู้วิจัยจะเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองใช้แบบสอบถามจำนวน 247 ฉบับ นำไปโดยนำไปมอบหัวหน้าชุมชนทั้ง 41 ชุมชนเป็นเวลา 2 สัปดาห์จึงจะเดินทางไปเก็บแบบสอบถามดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด ปรากฏว่าสมบูรณ์และถูกต้องทุกฉบับ

2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding form)

3. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อ โดยกำหนดไว้ 5 ระดับ ตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 93-95)

4. นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยกำหนดค่าเฉลี่ยของคะแนน แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 100)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าความถี่ (Frequency)

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

1.2.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)

2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ และ F-test (One way analysis of variance) และหากพบความแตกต่างจะทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีของ LSD. (Least significant different) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 119)

ผลการวิจัย

การวิจัยการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน ผลการวิจัยมีดังนี้

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 อาชีพ ประกอบอาชีพรับราชการ ร้อยละ 32.8 รองลงมา อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 30.0 ถัดมา อาชีพค้าขาย ร้อยละ 23.9 และสุดท้าย อาชีพเกษตรกร ร้อยละ 13.4

1.2 การศึกษาจบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 29.6 ปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 23.1 มัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 20.6 และมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 15.4

1.3 อายุ พบว่า มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 38.5 อายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 30.8

2. ความคิดเห็นของคณะกรรมการ ชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคายโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านหลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม

2.2 ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ เทศบาลบังคับใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ด้วยความถูกต้อง และยุติธรรม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับมีความเป็นธรรมกับทุกคน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของเทศบาลมีความชัดเจน ประชาชนสามารถวิพากษ์วิจารณ์ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของเทศบาลได้อย่างอิสระ และเทศบาลเผยแพร่ร่างกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ก่อนการประกาศใช้

2.3 ด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารเทศบาลมีคุณธรรมอย่างเหมาะสม เทศบาลส่งเสริมให้ประชาชนพัฒนาตนเองด้วยหลักคุณธรรม เทศบาลยึดมั่นความถูกต้องดีงามในการดำเนินงาน เทศบาลบริหารงานด้วยหลักคุณธรรม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เจ้าหน้าที่ของเทศบาลยึดมั่นหลักคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่

2.4 ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 6 ข้อ

เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของเทศบาลได้อย่างอิสระ เทศบาลบริหารงานด้วยความสุจริตโปร่งใส ประชาชนรับรู้การดำเนินงานของเทศบาลอย่างโปร่งใส ประชาชนรับรู้เรื่องการจัดซื้อ จัดจ้างของเทศบาลอย่างเปิดเผย และ ประชาชนมีโอกาสตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลอย่างอิสระ

2.5 ด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ประชาชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาชุมชน ประชาชนมีโอกาสในการเสนอแนวทางพัฒนา หรือแก้ไขปัญหาชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมในการวิพากษ์วิจารณ์ข้อดี ข้อเสีย เกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาล ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาเทศบาล และประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานของเทศบาล

2.6 ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 4 ข้อ อยู่ในระดับมากจำนวน 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ผู้บริหารเทศบาลมุ่งมั่นปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ผู้บริหารเทศบาลดำเนินการตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ เทศบาลเอาใจใส่ในการแก้ไขปัญหาชุมชน เทศบาลดำเนินงานตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ทันทั่วทั้งที่ และเทศบาลรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงาน

2.7 ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 4 ข้อ อยู่ในระดับมากจำนวน 1 ข้อ เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ เทศบาลดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จำนวนบุคลากรในเทศบาลมีความเหมาะสม เทศบาลมีวิธีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เทศบาลมีวัสดุอุปกรณ์เหมาะสมกับภารกิจ และเทศบาลใช้จ่ายงบประมาณด้วยความประหยัด

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคายจำแนกตาม อาชีพ การศึกษา และอายุ โดยรวมและรายด้าน พบว่า

3.1 โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 อาชีพ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ระดับการศึกษาโดยรวม พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย ระดับการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 อายุ คือภาพรวมพบว่าโดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวม พบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวมเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ คือ ปานกลาง

2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคายระหว่างกลุ่มตามอาชีพต่างๆ ต่อภาพรวมและรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สอดคล้องกับ วรพจน์ ประชิตวัตติ (2541 : 54-57) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการ

ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญกับ วิทยา บุญยะเวชชีวิน (2542 : 87-88) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นต่างกัน สอดคล้องกับ สามารถ ก้อนจันทร์ (2541 : 58-61) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลขามใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน ที่เข้ามาอยู่ในตำบล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น

3. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จำแนกตามการศึกษา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สอดคล้องกับ แพทยา แก้วพวง (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านได้แก่ การมีระดับการศึกษาสูง

4. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จำแนกตามอายุ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สอดคล้องกับ สุรปริษา ลาภบุญเรือง (2530 : 65-67) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอกลมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองมาก และปัจจัยทางด้านอายุที่ต่างกันมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง สอดคล้องกับ สุรพล สายสัมพันธ์ (2530 : 56-57) ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทของคณะกรรมการหมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ พบว่า คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นองค์กรที่เหมาะสมในการพัฒนาหมู่บ้าน กรรมการหมู่บ้านอายุต่ำกว่า 35 ปี มีส่วนร่วมในกิจกรรมสูงสุด กรรมการหมู่บ้านจะมีส่วนร่วมในโครงการที่หมู่บ้านริเริ่มจัดทำมากกว่าโครงการประเภทอื่นๆ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วมพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า
2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวม จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวมจำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาให้การส่งเสริมและสนับสนุนการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองหนองคายให้มากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของความโปร่งใสในการดำเนินงานและเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งพบว่ามีความสำคัญต่ำกว่าด้านอื่นๆ
2. จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุมากขึ้นระดับความคิดเห็นจะละเอียด มองพิจารณาปัญหาจะลึกซึ้งกว่า ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเทศบาลเมืองหนองคาย ควรริบเร่งส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนให้มากขึ้นโดยเฉพาะคณะกรรมการชุมชนที่มีประสบการณ์น้อยควรเน้นให้ความสำคัญเป็นพิเศษ
3. การศึกษาพบว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงขึ้นระดับความคิดเห็นก็จะสูงขึ้นตามลำดับดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเทศบาลเมืองหนองคายต้องให้ความสำคัญของการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ภารกิจการทำงานของตนเองให้มากที่สุดซึ่งอาจกระทำได้โดยการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ข่าวสารของเทศบาลเป็นระยะอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการให้คณะกรรมการชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกภารกิจ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ เพราะได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือ และให้คำแนะนำจากบุคคลหลายท่านดังนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณพระเทพมงคลรังษี เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ชัย (พระอารามหลวง) ท่านอาจารย์เจ้าคุณพระโสภณวิหารการ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดโพธิ์ชัย เจ้าคณะผู้ปกครองของผู้วิจัย และเป็นเสมือนแสงเทียนแห่งปัญญา และจรรยาอันประเสริฐให้กับผู้วิจัยได้เอาแบบอย่าง ท่านอาจารย์พระครูโพธิญาณุกิจ ที่ปรึกษา และร่วมโพธิ์ทองแห่งชีวิต ท่านอาจารย์พระครูอุดมธรรมานุกิจ ให้กำลังใจตลอดเวลา พระครูสุตปัญญาธาร คลังวิชาการ ตลอดถึงพระภิกษุสามเณรวัดโพธิ์ชัยทุกรูปที่ให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

ขอเจริญพรขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ เกียรติเจริญ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำแนะนำ ซึ่งแนะนำกระบวนการจัดทำวิทยานิพนธ์ ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ พระครูปลัดสัญญา กนฺตจาโร อาจารย์ยุภาพร ยุภาศ อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประดิษฐ์ เอกทัศน์ (รองอธิการบดี ฝ่ายวิชาการ) อาจารย์ ดร. ลดาวัลย์ วัฒนบุตร (รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) อาจารย์ทรงศักดิ์ จิรสมบัติ ที่กรุณาแนะนำแนวทางการทำวิจัย และแก้ไข ปรับปรุงการจัดทำวิทยานิพนธ์จนแล้วเสร็จถูกต้องสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- น้ำทิพย์ สิงห์ตาก้อง. (2545). **การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลแบบธรรมรัฐ : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา**. วิทยานิพนธ์ รป.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พระมหาสนธยา ชาเสน. (2547). **ทัศนคติของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร ต่อการปฏิรูปการเมืองตามแนวคิดธรรมาภิบาล**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกริก.
- แพทยา แก้วพวง. (2533). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วรพจน์ ประชิตวัตติ. (2545). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิทยา บุญยะเวชชีวิน. (2542). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานพัฒนาระบบราชการ. (2546). “จากวิกฤติสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (กลุ่มที่4) ธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน,” **การสัมมนาวิชาการ TDR ประจำปี 2546**. วันที่ 11-12 ธันวาคม 2546 ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ซิตี จังหวัดชลบุรี.
- สามารถ ก้อนจันทร์. (2541). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ ส.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรปรีชา ลาภบุญเรือง. (2530). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอกลมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุรพล สายสัมพันธ์. (2548). **การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทของคณะกรรมการหมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุวกิจ ศรีปัดดา. (2546). **การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีสถาบันราชภัฏมหาสารคาม**. มหาสารคาม : สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- สุวรรณ ทองคำ. (2545). **สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- สำนักทะเบียนท้องถิ่น เทศบาลเมืองหนองคาย. (2547). **รายงานประจำปี 2547**. หนองคาย : เทศบาลเมืองหนองคาย.
- อรพิน เรือขวางเพ็ชร. (2545). **ทัศนคติของข้าราชการกรมสรรพากร ต่อธรรมาภิบาลในการกำกับดูแลผู้เสียภาษี : ศึกษาเฉพาะกรณี ส่วนกำกับดูแลผู้เสียภาษี สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.